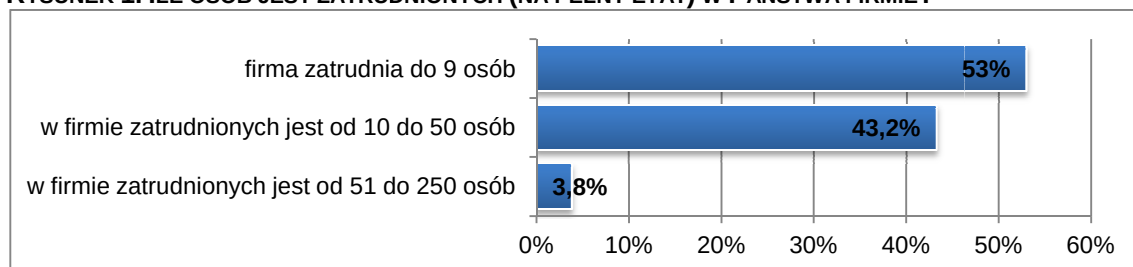

Powiat łobeski

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Wywiady w powiecie łobeskim w głównej mierze zostały przeprowadzone wśród firm mikro, zatrudniających do 9 pracowników, które stanowiły w badanej populacji 53%. Kolejną najczęściej reprezentowaną grupą były firmy małe, które liczyły od 10 do 50 osób zatrudnionych na pełen etat (43,2%). W badaniu udział wzięli również przedstawiciele firm średnich - zatrudniających od 51 do 250 pracowników (3,8%) (rysunek 1).

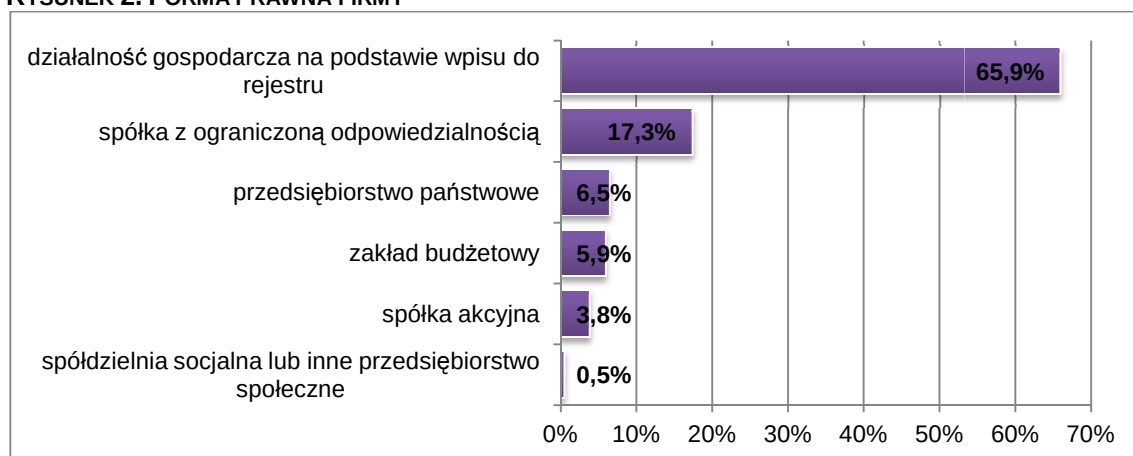
RYСУNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIANYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (65,9%) oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (17,3%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

RYСУNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

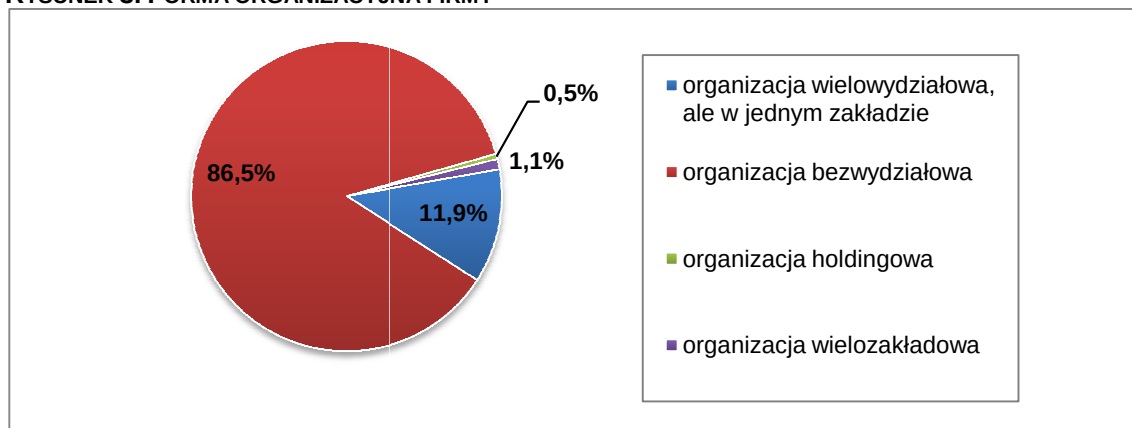

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (86,5%) oraz wielowydziałową, ale

w jednym zakładzie (11,9%). Przedsiębiorstwa wielozakładowe oraz holdingowe stanowiły jedynie 1,6% badanej populacji (rysunek 3).

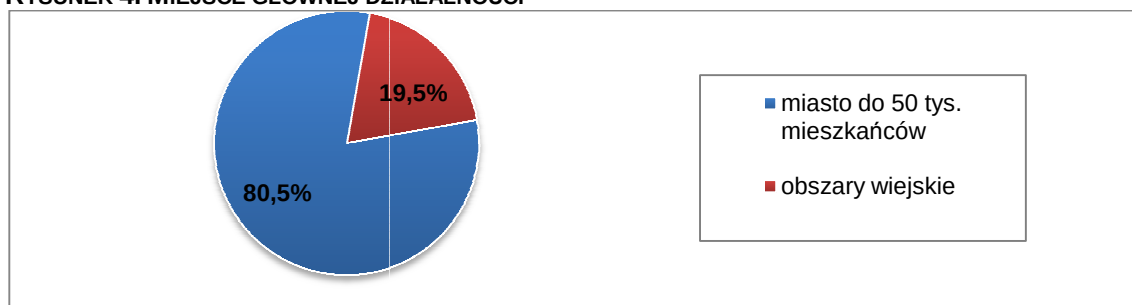
RYСУNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość badanych podmiotów prowadziła swoją główną działalność na terenie ośrodka miejskiego liczącego do 50 tys. mieszkańców. Firmy te stanowiły 80,5%. Drugą grupą były firmy, które prowadzą działalność na obszarach wiejskich (19,5%) (rysunek 4).

RYСУNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonują w ramach różnych sekcji PKD. Najwięcej spośród nich związanych jest z „pozostałą działalnością usługową” (26,5%) oraz „handlem hurtowym i detalicznym” (16,2%). Rozkład pozostałych branż przedstawia rysunek 5.

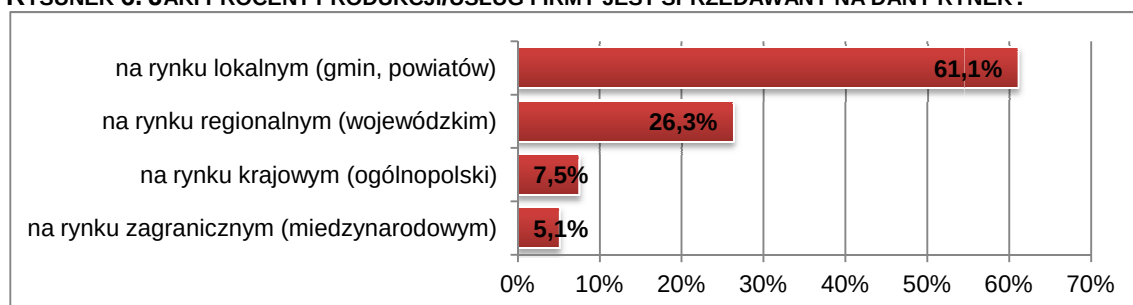
RYСУNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm zadeklarował, iż oferowane przez nich usługi, bądź produkty w większości sprzedawane są na rynku lokalnym (gminnym, powiatowym). Tę odpowiedź wskazało 61% firm. Pozostałe odpowiedzi rozkładały się następująco: rynek krajowy – 8%, rynek regionalny (wojewódzki) – 26%, rynek zagraniczny – 5% (rysunek 6).

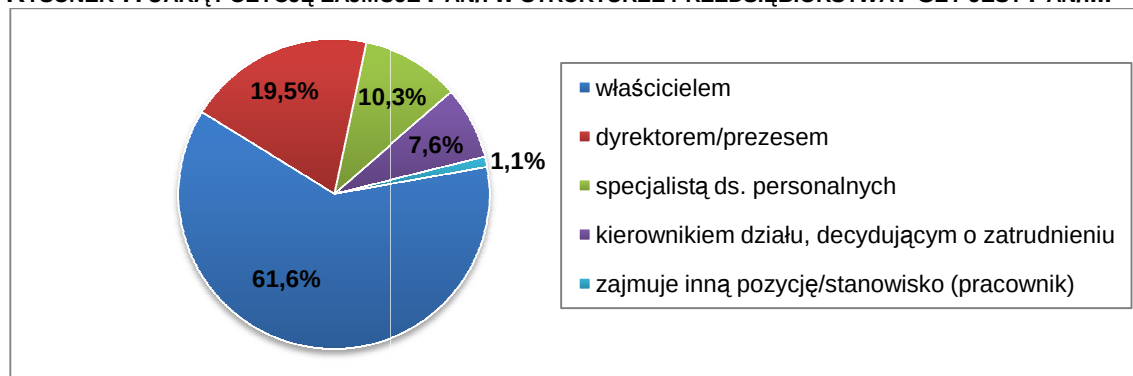
RYСУNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez właścicieli (61,6%), bądź dyrektorów/prezesów (19,5%) (rysunek 7).

RYСУNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

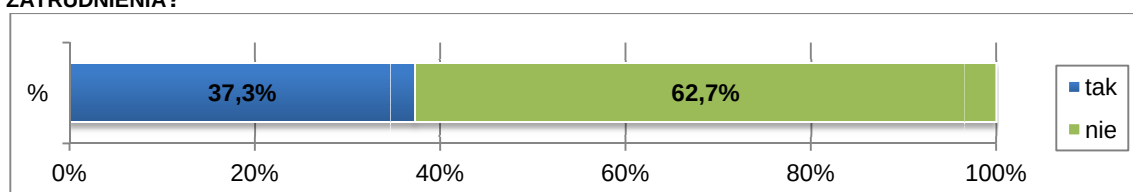
2. Polityka zatrudnieniowa

Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także z czego będzie wynikać zmiana wielkości zatrudnienia. Ponadto respondenci zostali poproszeni o wskazanie, jakie ich zdaniem są potrzeby szkoleniowe nowo przyjmowanych osób.

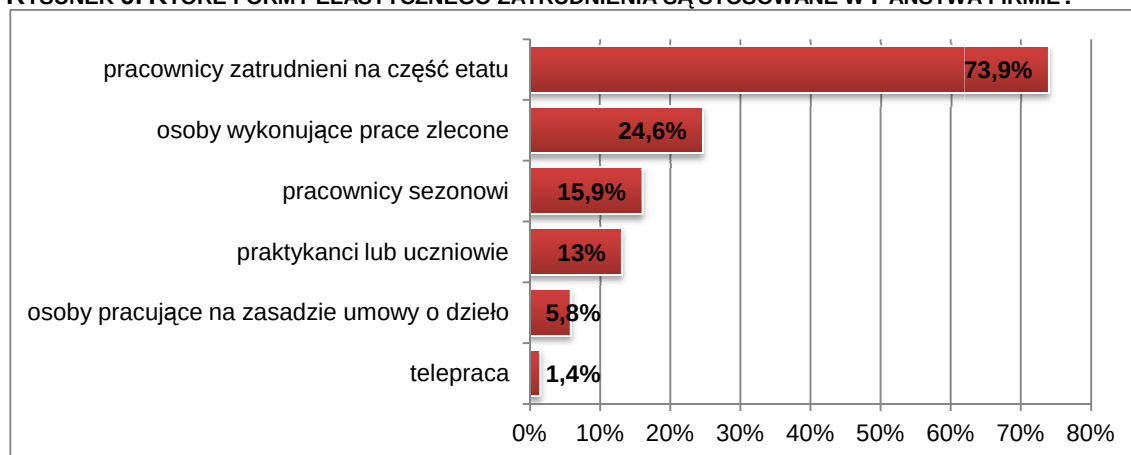
Pierwsze pytanie skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu dotyczyło korzystania z takiej możliwości zatrudniania pracowników, jaką są tzw. elastyczne formy zatrudnienia.

Badanie wykazało, iż mniej niż połowa badanych (37,3%) zatrudnia pracowników z wykorzystaniem elastycznych form zatrudnienia, z czego najbardziej popularne są: zatrudnienie na część etatu (73,9% wskazań), prace zlecone (24,6%) oraz zatrudnienie sezonowe (15,9%) (rysunki 8 i 9).

RYСУNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w wielu przypadkach przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. 45,4% respondentów zadeklarowało, iż liczba osób pracujących w najbliższym czasie pozostanie bez zmian.

Wzrost zatrudnienia zadeklarowało 27% badanych, co z racji wysokiego poziomu bezrobocia w województwie jest stanem negatywnym. Natomiast niewątpliwie pozytywnym jest fakt, iż jeszcze mniejszy odsetek przedsiębiorców przewiduje w ciągu najbliższego roku redukcję etatów – takie rozwiązanie wskazało niecałe 8,1% pracodawców (tabela 1).

TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

		Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	Od 51 do 250 osób	Ogółem
Wyższy niż obecnie	n	25	24	1	50
	%	25,5%	30%	14,3%	27%
Na tym samym poziomie	n	42	38	4	84
	%	42,9%	47,5%	57,1%	45,4%
Niższy niż obecnie	n	10	5	0	15
	%	10,2%	6,3%	0%	8,1%
Nie wiem/trudno powiedzieć	n	21	13	2	36
	%	21,4%	16,3%	28,6%	19,5%
Ogółem	n	98	80	7	185
	%	100%	100%	100%	100%

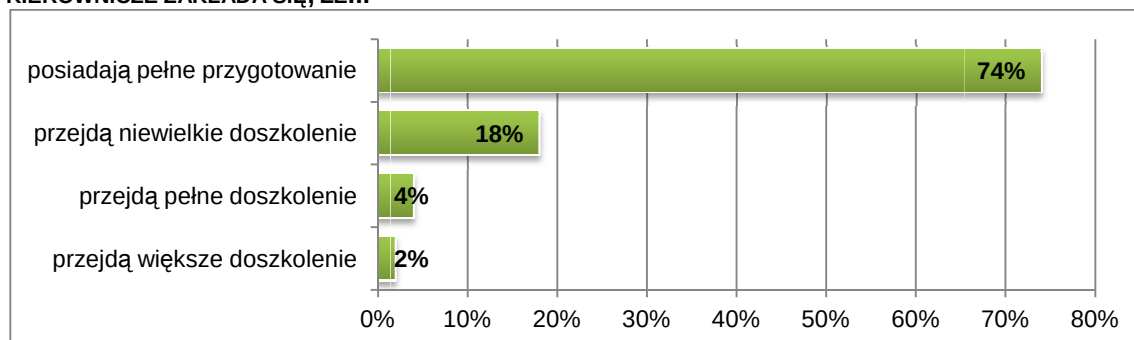
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie, zostali poproszeni o wskazanie, jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza

pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 107 pracowników. Jak zostało wspomniane wyżej, dane te nie są zadowalające biorąc pod uwagę sytuację na zachodniopomorskim rynku pracy.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić osoby na wolne stanowiska pracy w większości oczekują, iż osoby te, będą w pełni przygotowane do wykonywania swych obowiązków (74%). 18% badanych zamierza dla nowozatrudnionych osób przeprowadzić niewielkie doszkolenie, zaś 4% zadeklarowało, iż osoby te przejdą pełne doszkolenie (rysunek 10).

RYСУNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE...

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które szukać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej analizy podawanych przez respondentów zawodów. *Tabela 2* przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska, na które planują oni zatrudnić pracowników.

TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

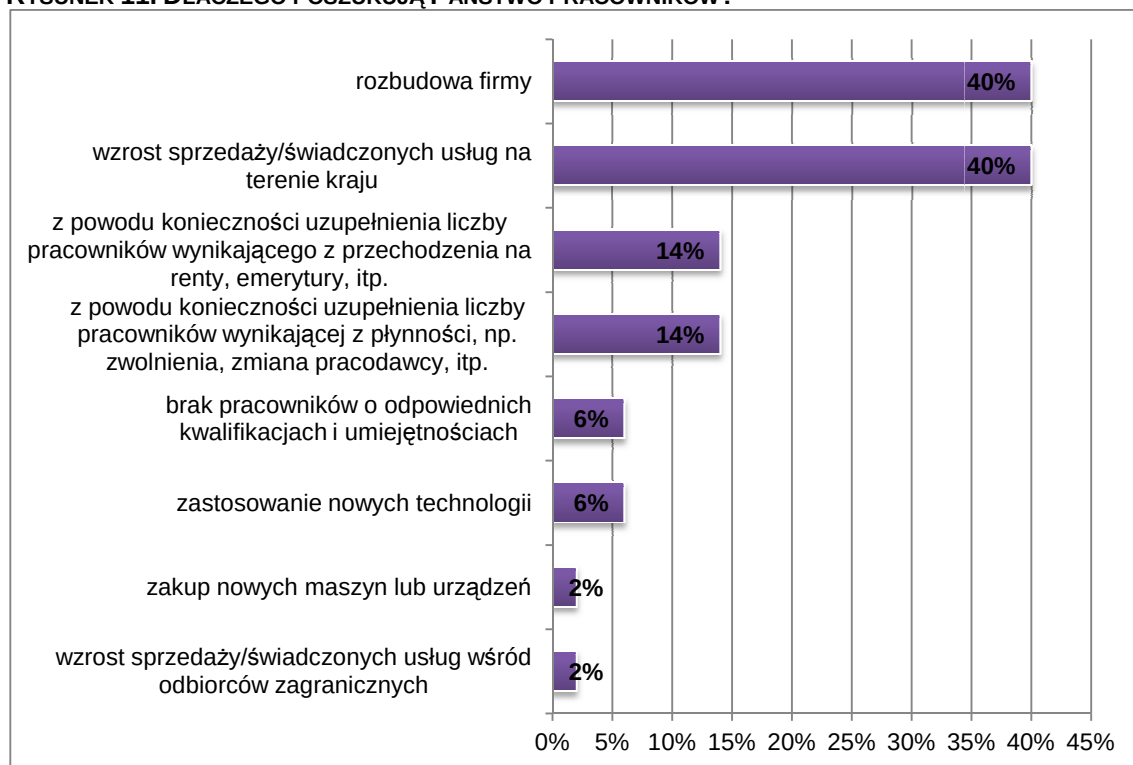
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5141	Barmani	7
5142	Fryzjerzy	3
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	2
2441	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	2
3312	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych	2
3313	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	2
4224	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy callcenter)	2
5120	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	2
5223	Właściciele sklepów	2
1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	1

2132	Specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	1
2161	Architekci	1
2212	Lekarze specjaliści	1
2252	Lekarze weterynarii specjaliści	1
2283	Fizjoterapeuci	1
2285	Audiofonolodzy i logopedzi	1
2342	Nauczyciele szkół podstawowych	1
2423	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	1
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	1
2655	Choreografowie i tancerze	1
2656	Aktorzy	1
3111	Prezenterzy radiowi, telewizyjni i pokrewni	1
3118	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni	1
3240	Technicy medyczni i dentystyczni	1
3321	Księgowi	1
3322	Agenci ubezpieczeniowi	1
3333	Organizatorzy konferencji i imprez	1
3423	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	1
3432	Fotografowie	1
4120	Pracownicy obsługi biurowej	1
4211	Operatorzy wprowadzania danych	1
4221	Windykatorzy i pokrewni	1
4412	Magazynierzy i pokrewni	1
5131	Kucharze	1
5165	Pracownicy zakładów pogrzebowych	1
5241	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	1
5244	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1
5245	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	1
7132	Malarze i pokrewni	1
7213	Spawacze i pokrewni	1
7512	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	1
7522	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	1
7536	Tapicerzy i pokrewni	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównymi powodami, dla których badani przedsiębiorcy planują zwiększyć liczbę zatrudnienia są: rozbudowa firmy oraz wzrost sprzedaży, bądź świadczonych usług na terenie kraju (po 40% wskazań) (rysunek 11).

RYSUNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejne pytania zawarte w kwestionariuszu wywiadu dotyczyły tych przedsiębiorców, którzy w najbliższym czasie planują redukcje etatów.

Analiza zebranych danych wykazała, iż planowane zwolnienia dotyczyć będą w badanych firmach około 26 osób.

Z niniejszego badania wynika, iż bilans stanu zatrudnienia w badanych firmach jest dodatni – planowanych jest o 81 więcej przyjęć niż zwolnień pracowników.

Przedsiębiorcy, którzy w ciągu kolejnych 12 miesięcy będą redukować personel, również zostali poproszeni o wskazanie, w jakich zawodach, bądź na jakich stanowiskach planują zwolnienia. Odpowiedzi respondentów przedstawia tabela 3.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKA, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMNIEJSZENIE LICZBY PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY?

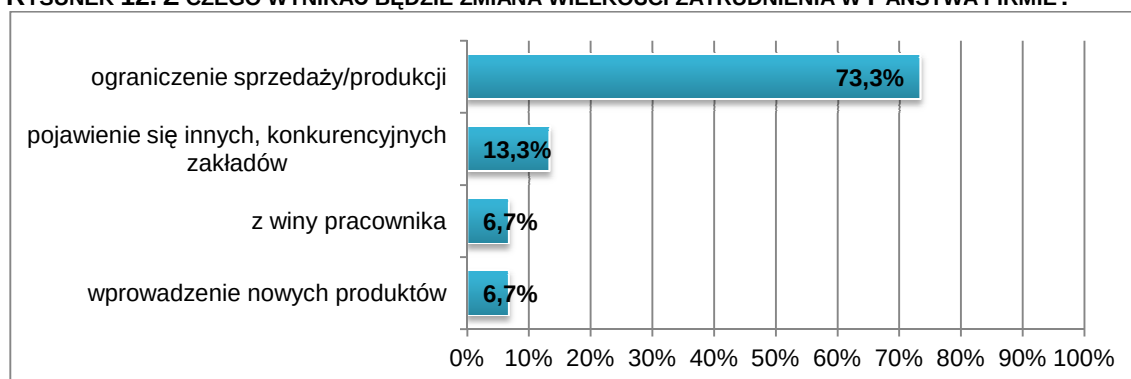
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5141	Fryzjerzy	2
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	1
3321	Agenci ubezpieczeniowi	1
4221	Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	1
5120	Kucharze	1
5131	Kelnerzy	1
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	1

5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	1
7132	Lakiernicy	1
7213	Blacharze	1
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	1
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	1
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1
9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku zmniejszy się; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż planowane zmniejszenie zatrudniania w badanych firmach spowodowane jest w głównej mierze tym, iż badane przedsiębiorstwa planują ograniczyć sprzedaż, bądź produkcję. W ten sposób odpowiedziało 73,3% podmiotów gospodarczych (rysunek 12).

RYСУNEK 12. Z CZEGO WYNIKAĆ BĘDZIE ZMIANA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyć miała do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ Jakim zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?

- ♦ Jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie zawodów, bądź stanowisk kluczowych dla firm, w których jest, lub będzie zatrudnionych najwięcej pracowników.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym jest sprzedawca sklepowy (ekspedient). Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami były: fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni, kucharze oraz mechanicy pojazdów samochodowych. Pozostałe wskazywane zawody przedstawia *tabela 4*.

TABELA 4. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedient)	12
5141	Fryzjerzy	8
5142	Kosmetyczki i pokrewni	8
5120	Kucharze	6
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	6
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	5
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	4
3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	4
3321	Agenci ubezpieczeniowi	4
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	4
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	4
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	4
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	4
1211	Kierownicy do spraw finansowych	3
2441	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	3
2643	Filolodzy i tłumacze	3
3315	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)	3
3322	Przedstawiciele handlowi	3
4221	Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	3
4224	Recepcjoniści hotelowi	3
5131	Kelnerzy	3
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	3
7112	Murarze i pokrewni	3
7311	Mechanicy precyzyjni	3
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	3
7311	Mechanicy precyzyjni	3
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	3
1324	Kierownicy do spraw logistyki i pokrewni	2

2262	Lekarze dentyści specjaliści	2
2281	Farmaceuci	2
2283	Fizjoterapeuci	2
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	2
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	2
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	2
2653	Choreografowie i tancerze	2
3431	Fotografowie	2
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	2
3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany	2
4225	Pracownicy biur informacji	2
4412	Listonosze i pokrewni	2
5112	Konduktorzy i pokrewni	2
5132	Barmani	2
5165	Instruktorzy nauki jazdy	2
6121	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej	2
7213	Blacharze	2
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	2
7222	Ślusarze i pokrewni	2
7313	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni	2
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	2
7513	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	2
7544	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów	2
9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	2
9214	Robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie	2
9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	2
7213	Blacharze	2
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	2
7222	Ślusarze i pokrewni	2
7313	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni	2
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	2
7513	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	2
7544	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów	2
9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	2
9214	Robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie	2
9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	2
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	1
2132	Specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	1
2142	Inżynierowie budownictwa	1
2149	Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2161	Architekci	1
2162	Architekci krajobrazu	1
2212	Lekarze specjaliści	1
2240	Specjaliści ratownictwa medycznego	1
2252	Lekarze weterynarii specjaliści	1
2353	Lektorzy języków obcych	1

2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	1
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	1
2619	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2655	Aktorzy	1
2656	Prezenterzy radiowi, telewizyjni i pokrewni	1
3112	Technicy budownictwa	1
3113	Technicy elektrycy	1
3114	Technicy elektronicy i pokrewni	1
3115	Technicy mechanicy	1
3118	Kreślarze	1
3131	Operatorzy urządzeń energetycznych	1
3144	Technicy technologii żywności	1
3230	Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii	1
3240	Technicy weterynarii	1
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	1
3313	Księgowi	1
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	1
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	1
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji naukowej	1
3434	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	1
4120	Sekretarki (ogólne)	1
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	1
4321	Magazynierzy i pokrewni	1
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	1
5241	Modelki i modele	1
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	1
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
5311	Opiekunowie dziecięcy	1
5411	Strażacy	1
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	1
6122	Hodowcy drobiu	1
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	1
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	1
7115	Cieśle i stolarze budowlani	1
7124	Monterzy izolacji	1
7132	Lakiernicy	1
7212	Spawacze i pokrewni	1
7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych	1
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	1
7314	Ceramicy i pokrewni	1
7316	Szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni	1
7317	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów	1
7319	Rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1
7322	Drukarze	1
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	1
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	1

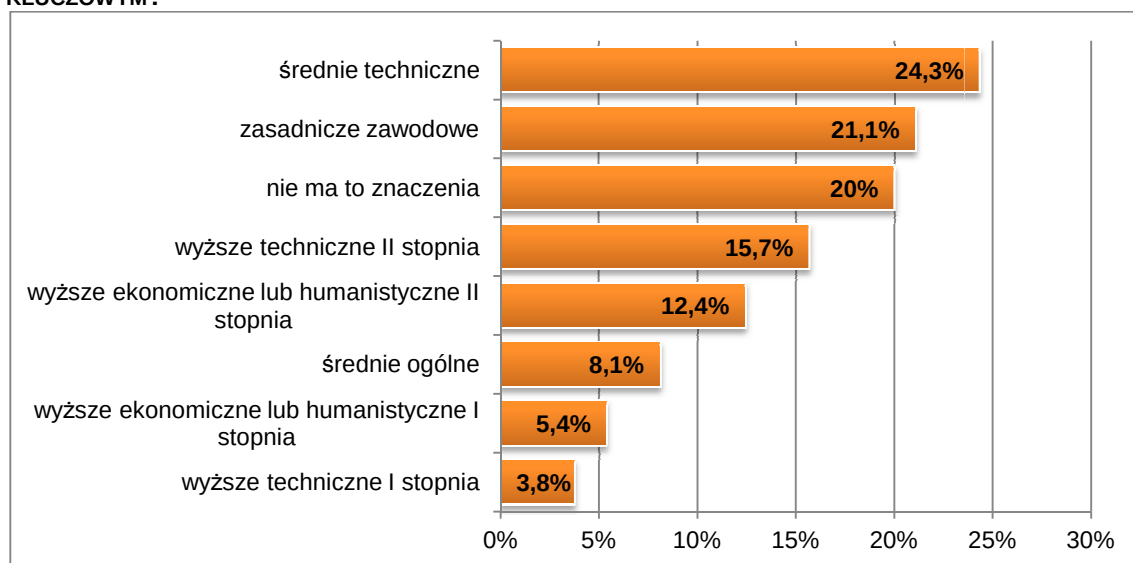
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1
7534	Tapicerzy i pokrewni	1
7536	Obuwnicy i pokrewni	1
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	1
9211	Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	1
9212	Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	1
9321	Pakowacze	1
7124	Monterzy izolacji	1
7132	Lakiernicy	1
7212	Spawacze i pokrewni	1
7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych	1
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	1
7314	Ceramicy i pokrewni	1
7316	Sztyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni	1
7317	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów	1
7319	Rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1
7322	Drukarze	1
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	1
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1
7534	Tapicerzy i pokrewni	1
7536	Obuwnicy i pokrewni	1
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	1
9211	Robotnicy pomocniczy przy pracach polowych	1
9212	Robotnicy pomocniczy przy hodowli zwierząt	1
9321	Pakowacze	1

* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek badanych przedsiębiorców zadeklarował, iż osoby zatrudnione w ich firmach powinny posiadać wykształcenie średnie techniczne. W ten sposób odpowiedziało 24,3% pracodawców. Następnie często wskazywane było wykształcenie zasadnicze zawodowe (21,1%), Dla 20% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 13).

RYСУNEK 13. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę branże badanych przedsiębiorstw wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 można zauważyć, że wykształcenie zasadnicze zawodowe, w głównej mierze, wymagane jest w firmach, które prowadzą działalność gospodarczą w ramach takich sekcji jak: przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D) oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I).

Zachodniopomorscy pracodawcy prowadzący działalność gospodarczą w ramach sekcji informacja i komunikacja (sekcja J) deklarowali, iż w głównej mierze, od swych pracowników, wymagają wykształcenia średniego ogólnego.

Wykształcenie średnie techniczne wskazał największy odsetek przedsiębiorców reprezentujących firmy związane z branżą przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G),

Wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) wymagane jest przede wszystkim przez pracodawców, którzy prowadzą swoje firmy w ramach sekcji: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O), a także edukacja (sekcja P).

Natomiast wykształcenie wyższe techniczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) wymagane jest przez znaczną część przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność w firmach, w ramach sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D), budownictwo (sekcja F), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q).

W firmach, które reprezentują sekcje: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A), dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E), transport i gospodarka magazynowa (sekcja H), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R), pozostała działalność usługowa (sekcja S) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) największy odsetek badanych nie wymaga od pracowników konkretnego wykształcenia (*tabela 5*).

TABELA 5. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	2	50%	4
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	2
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	0	0%	3
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	33,3%	0	0%	0	0%	2	66,7%	3
F-budownictwo	6	33,3%	1	5,6%	0	0%	0	0%	5	27,8%	0	0%	3	16,7%	3	16,7%	18
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	0	0%	1	2,9%	0	0%	1	2,9%	13	38,2%	4	11,8%	12	35,3%	3	8,8%	34

H-transport i gospodarka magazynowa	1	20%	0	0%	1	20%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	2	40%	5
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1	5%	0	0%	2	10%	0	0%	6	30%	0	0%	7	35%	4	20%	20
J-informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	8	50%	4	25%	1	6,3%	2	12,5%	0	0%	1	6,3%	16
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	66,7%	0	0%	0	0%	1	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	1	33,3%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	1	10%	0	0%	7	70%	0	0%	2	20%	0	0%	0	0%	0	0%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	91,7%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	8,3%	0	0%	12
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	1	16,7%	1	16,7%	0	0%	3	50%	6
S-pozostała działalność usługowa	5	8,5%	5	8,5%	2	3,4%	1	1,7%	12	20,3%	7	11,9%	13	22%	14	23,7%	59

T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	33,3%	2	66,7%	3
---	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	-------	---	-------	---

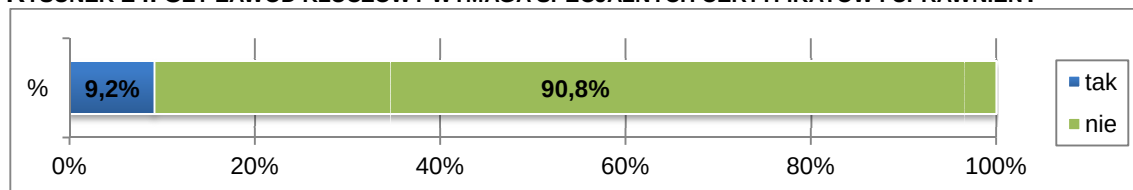
** liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 185, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jedynie 9,2% przedstawicieli badanych podmiotów gospodarczych, zadeklarowało, iż zawody kluczowe w ich firmach wymagają dodatkowych certyfikatów i uprawnień (*rysunek 14*). Najwięcej, bo prawie 60% respondentów wskazało, iż wymaga od swych pracowników posiadania uprawnień w wymaganym zakresie. Ponadto 23,5% wskazało, iż wymaga posiadania prawa jazdy w wymaganej kategorii.

W dalszej kolejności respondenci wskazywali na konieczność ukończenia wymaganego kursu (17,6%) (*tabela 6*).

RYСУNEK 14. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ W OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	10	58,8%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	4	23,5%
Ukończony wymagany kurs	3	17,6%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dodatkowe certyfikaty i uprawnienia w głównej mierze wymagane są od pracowników zatrudnionych w branżach: dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E), jak również edukacja (sekcja P) (*tabela 7*).

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ

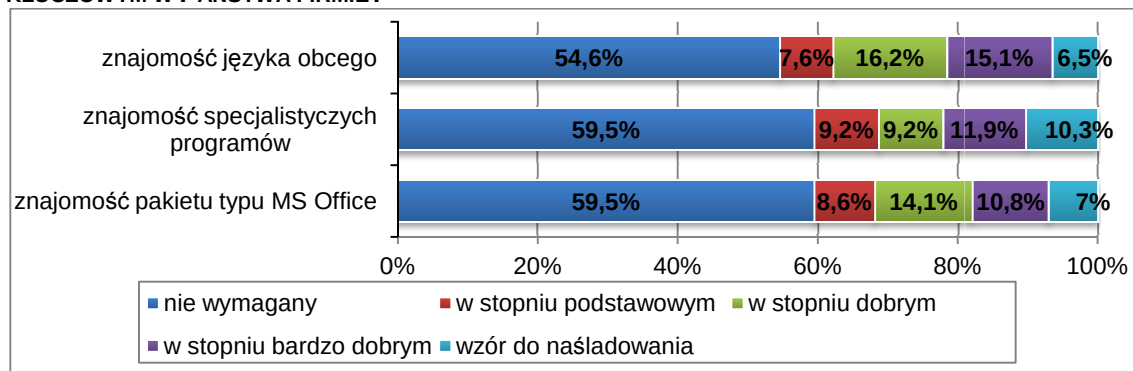
	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	33,3%	2	66,7%	3
P-edukacja	6	60%	4	40%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8	66,7%	4	33,3%	12
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	2	66,7%	1	33,3%	3
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	80%	1	20%	5
S-pozostała działalność usługowa	46	93,9%	3	6,1%	49

I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16	94,1%	1	5,9%	17
F-budownictwo	17	94,4%	1	5,6%	18
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4	100%	0	0%	4
C-przetwórstwo przemysłowe	2	100%	0	0%	2
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	100%	0	0%	3
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	30	100%	0	0%	30
H-transport i gospodarka magazynowa	4	100%	0	0%	4
J-informacja i komunikacja	1	100%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	15	100%	0	0%	15
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	100%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	100%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2	100%	0	0%	2

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele wiodących branż w regionie w większości nie wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego. Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych, 16,2% oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu dobrym. Znajomości pakietu MS Office oraz specjalistycznych programów oczekuje około 40% pracodawców (tabela 15).

RYСУNEK 15. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W większości badanych branż, respondenci nie wymagają od pracowników znajomości pakietu MS Office. Reprezentanci takich branż jak: przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), informacja i komunikacja (sekcja J), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) w głównej mierze oczekują od swoich pracowników znajomości pakietu MS Office. Odpowiednio w stopniu: podstawowym (sekcja C), dobrym (sekcja J), dobrym (sekcja K), dobrym i bardzo dobrym (sekcja L), podstawowym, dobrym i jako wzór do naśladowania (sekcja N), bardzo dobrym, jako wzór do naśladowania (sekcja O) oraz podstawowym (sekcja R) (*tabela 8*).

Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku oczekiwań pracodawców odnośnie znajomości specjalistycznych programów. Podstawowej znajomości specjalistycznych programów w głównej mierze wymagają pracodawcy działający w sekcji przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D) oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N).

Największy odsetek pracodawców wymaga znajomości specjalistycznych programów w stopniu dobrym w sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), a także działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L). Bardzo dobrej znajomości specjalistycznych programów wymagają od pracowników zatrudniający w sekcji informacja i komunikacja (sekcja I) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) (*tabela 9*).

W większości badanych branż respondenci nie wymagają znajomości języków obcych. Ich bardzo dobrej znajomości wymagają przede wszystkim przedsiębiorcy z sekcji działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) (*tabela 10*).

TABELA 8. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	4
C-przetwórstwo przemysłowe	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	2
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	66,7%	0	0%	1	33,3%	0	0%	0	0%	3
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3
F-budownictwo	12	66,7%	0	0%	1	5,6%	2	11,1%	3	16,7%	18
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	20	66,7%	4	13,3%	5	16,7%	1	3,3%	0	0%	30
H-transport i gospodarka magazynowa	2	50%	1	25%	0	0%	1	25%	0	0%	4
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	70,6%	2	11,8%	2	11,8%	1	5,9%	0	0%	17
J-informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	20%	0	0%	6	40%	4	26,7%	2	13,3%	15
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	2
P-edukacja	6	60%	0	0%	1	10%	1	10%	2	20%	10

Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6	50%	0	0%	1	8,3%	5	41,7%	0	0%	12
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	40%	2	40%	1	20%	0	0%	0	0%	5
S-pozostała działalność usługowa	34	69,4%	5	10,2%	5	10,2%	2	4,1%	3	6,1%	49
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	2	66,7%	0	0%	1	33,3%	0	0%	0	0%	3

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	4
C-przetwórstwo przemysłowe	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	2
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	0	0%	1	33,3%	3
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3
F-budownictwo	12	66,7%	0	0%	1	5,6%	1	5,6%	4	22,2%	18
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	21	70%	3	10%	3	10%	3	10%	0	0%	30
H-transport i gospodarka magazynowa	2	50%	1	25%	0	0%	1	25%	0	0%	4

I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	70,6%	2	11,8%	1	5,9%	1	5,9%	1	5,9%	17
J-informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	20%	0	0%	6	40%	4	26,7%	2	13,3%	15
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	2	66,7%	0	0%	0	0%	1	33,3%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	2
P-edukacja	6	60%	0	0%	1	10%	1	10%	2	20%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6	50%	0	0%	0	0%	5	41,7%	1	8,3%	12
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	40%	2	40%	1	20%	0	0%	0	0%	5
S-pozostała działalność usługowa	33	67,3%	5	10,2%	3	6,1%	3	6,1%	5	10,2%	49
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 10. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

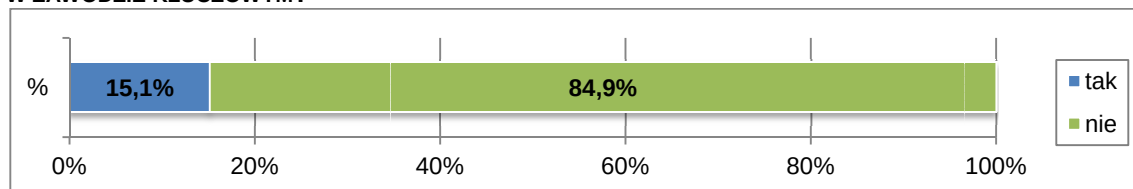
	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	4
C-przetwórstwo przemysłowe	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	0	0%	3
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3
F-budownictwo	12	66,7%	0	0%	2	11,1%	3	16,7%	1	5,6%	18
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	18	60%	7	23,3%	5	16,7%	0	0%	0	0%	30
H-transport i gospodarka magazynowa	2	50%	0	0%	1	25%	1	25%	0	0%	4
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	41,2%	0	0%	3	17,6%	5	29,4%	2	11,8%	17
J-informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	33,3%	1	6,7%	4	26,7%	5	33,3%	0	0%	15
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	66,7%	0	0%	0	0%	1	33,3%	0	0%	3

M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	1	33,3%	0	0%	2	66,7%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	2
P-edukacja	4	40%	1	10%	1	10%	0	0%	4	40%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6	50%	0	0%	2	16,7%	4	33,3%	0	0%	12
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	40%	0	0%	0	0%	2	40%	1	20%	5
S-pozostała działalność usługowa	30	61,2%	3	6,1%	11	22,4%	2	4,1%	3	6,1%	49
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich pracodawców biorących udział w badaniu, około 15% wskazało, iż ma dodatkowe oczekiwania w stosunku do potencjalnych pracowników i są to: wiedza zawodowa/branżowa, uprawnienia oraz umiejętności zawodowe, doświadczenie i praktyka zawodowa, znajomość przepisów prawa oraz obsługa kasy fiskalnej (rysunek 16, tabela 11).

RYСУNEK 16. CZY POSIADAJĄ PAŃSTWO JESZCZE JAKIEŚ INNE WYMAGANIA W STOSUNKU DO OSÓB W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. JAKIE SĄ TO WYMAGANIA?

	n	%
Wiedza zawodowa/branżowa	14	50%
Uprawnienia i umiejętności zawodowe	9	32,1%
Doświadczenie i praktyka zawodowa	2	7,1%
Znajomość przepisów prawa	2	7,1%
Obsługa kasy fiskalnej	1	3,6%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż co do pracowników w kluczowym zawodzie, mają dodatkowe wymagania; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

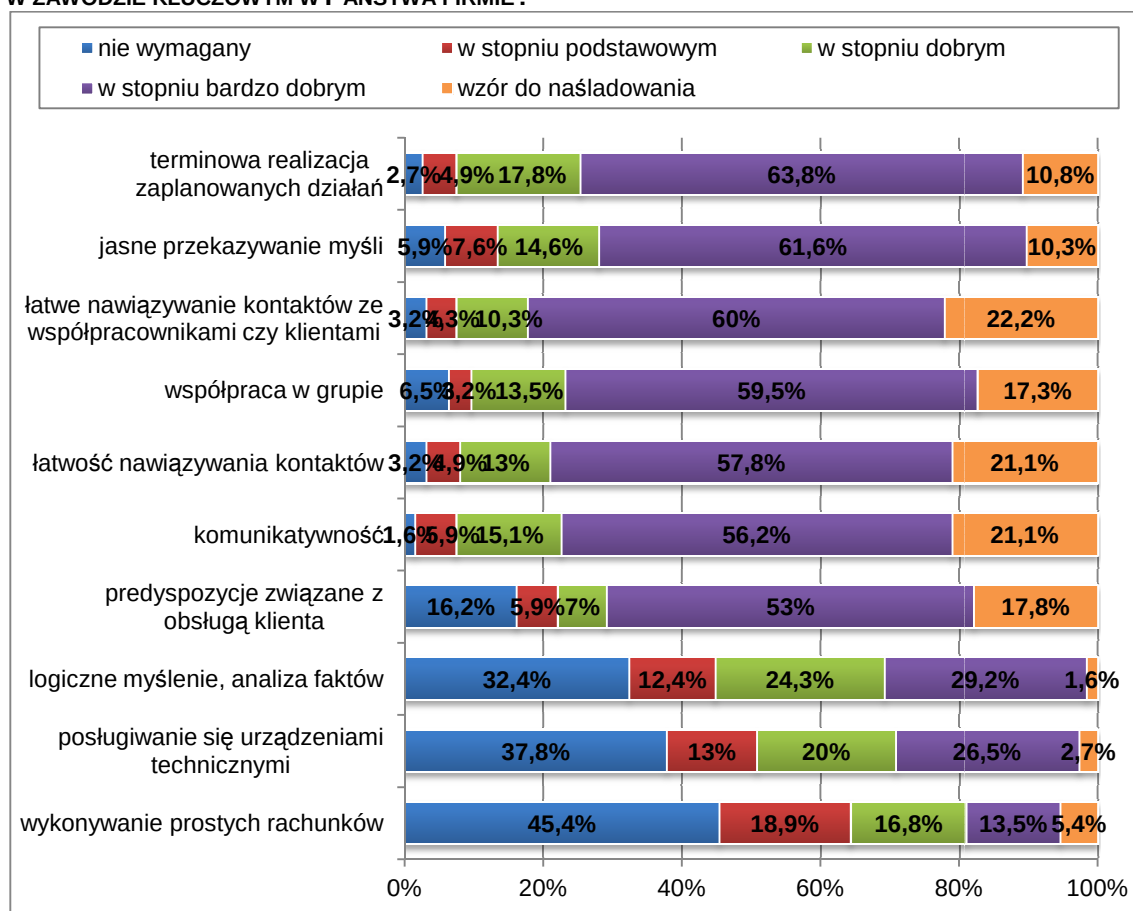
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie zachodniopomorscy pracodawcy zostali poproszeni o wskazanie umiejętności, które wymagane są w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodzie kluczowym oraz o określenie w jakim stopniu.

Na poniższym rysunku 17 wskazanych zostało 10 najbardziej wymaganych umiejętności pracowników. Najważniejsze z nich są to:

- ◆ terminowa realizacja zaplanowanych działań,
- ◆ jasne przekazywanie myśli,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów ze współpracownikami, czy klientami,
- ◆ współpraca w grupie,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów,
- ◆ komunikatywność,
- ◆ predyspozycje związane z obsługą klienta.

RYСУNEK 17. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

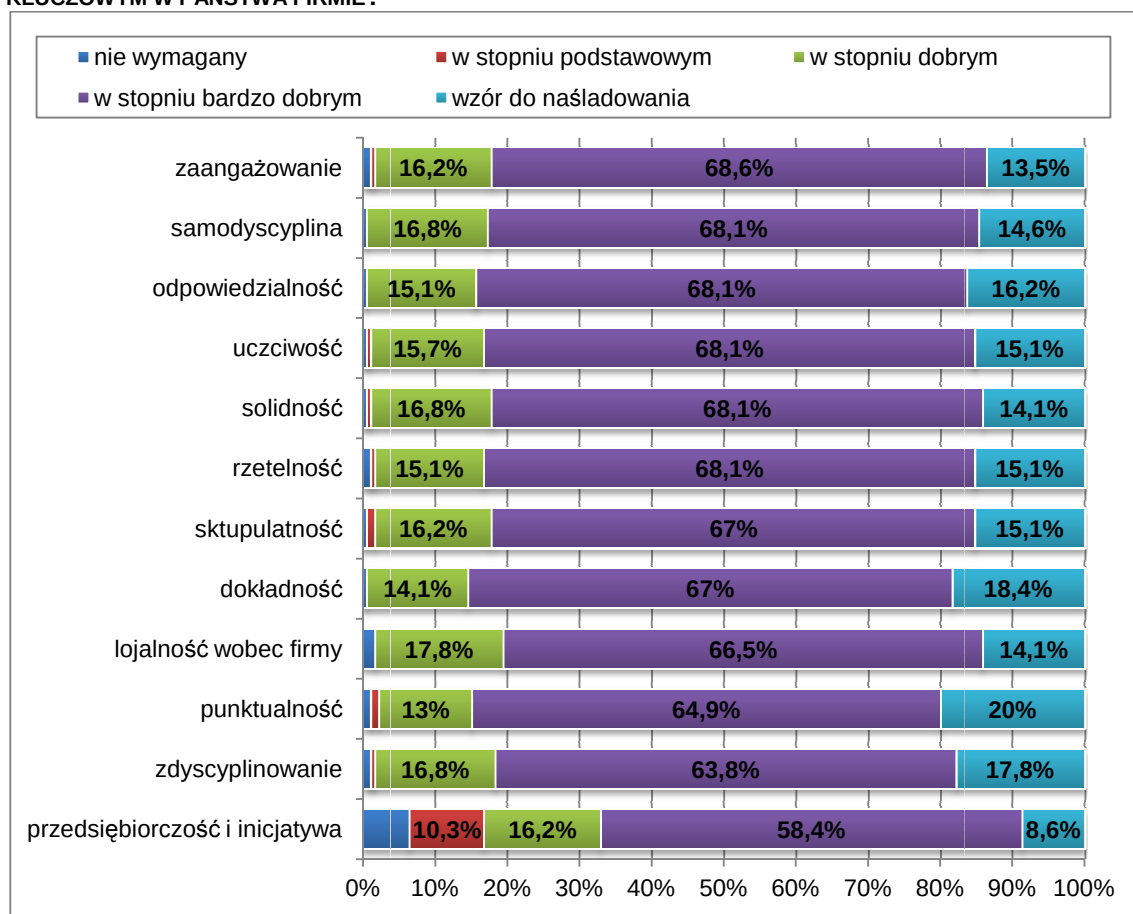
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać pracownik w zawodzie kluczowym w badanych firmach.

Rysunek 18 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim:

- ◆ zaangażowanie,
- ◆ samodyscyplina,
- ◆ odpowiedzialność,
- ◆ uczciwość,
- ◆ solidność,
- ◆ rzetelność,
- ◆ skrupulatność,
- ◆ dokładność,
- ◆ lojalność wobec firmy,
- ◆ punktualność.

RYСУNEK 18. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie łobeskim, za kluczowe zawody można uznać:

- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ kucharze,
- ◆ fryzjerzy,
- ◆ kosmetyczki i pokrewni,
- ◆ doradcy finansowi i inwestycyjni,
- ◆ agenci ubezpieczeniowi,
- ◆ kierowcy samochodów osobowych i dostawczych (tabela 12).

TABELA 12. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Sprzedawcy sklepowi (ekspedient)		Mechanicy pojazdów samochodowych		Kucharze		Fryzjerzy		Kosmetyczki i pokrewni		Doradcy finansowi i inwestyjni		Agenci ubezpieczeniowi		Kierownicy samochodów osobowych i dostawczych	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	50%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	12	100%	6	100%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	1	25%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	4	100%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	0	0%	0	0%	5	100%	4	80%	0	0%	0	0%	0	0%
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%
Ogółem	12	100%	6	100%	5	100%	5	100%	5	100%	4	100%	4	100%	4	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza materiału badawczego wykazała, iż badani przedstawiciele firm, najczęściej deklarowali, że:

- ◆ poziom wykształcenia osób zatrudnionych w kluczowych zawodach w powiecie ma znaczenie,
- ◆ według respondentów w większości przypadków wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I i II stopnia powinni posiadać pracownicy na stanowiskach: doradca finansowy i inwestycyjny oraz agent ubezpieczeniowy,
- ◆ wykształcenie średnie techniczne jest najbardziej preferowane wśród pracodawców zatrudniających pracowników w zawodach kucharz, a także mechanik pojazdów samochodowych,
- ◆ zdaniem respondentów pracownicy zatrudnieni w zawodach sprzedawca sklepowy (ekspedient), fryzjer oraz kucharz, w głównej mierze, powinni posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- ◆ w przypadku osób zatrudnionych na stanowiskach kosmetyczka i pokrewni oraz kierowca samochodów osobowych i dostawczych największy odsetek respondentów zadeklarował, że wykształcenie nie ma znaczenia (*tabela 13*).

TABELA 13. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	30,8%	2	15,4%	6	46,2%	1	7,7%	13
Fryzjerzy	0	0%	1	10%	0	0%	0	0%	3	30%	2	20%	4	40%	0	0%	10
Kucharze	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	50%	0	0%	4	50%	0	0%	8
Mechanicy pojazdów samochodowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5	71,4%	0	0%	2	28,6%	0	0%	7
Kosmetyczki i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	1	20%	3	60%	5
Doradcy finansowi i inwestycyjni	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Agenci ubezpieczeniowi	0	0%	0	0%	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	3	75%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców zadeklarowało, iż nie mają wymagań odnośnie dodatkowych certyfikatów i uprawnień od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych. W zawodzie instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej najczęściej wymaga się dodatkowych certyfikatów i uprawnień. W przypadku pozostałych zawodów wymagania te są mniej spotykane (*tabela 14*).

TABELA 14. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1	25%	3	75%	4
Doradcy finansowi i inwestycyjni	4	100%	0	0%	4
Agenci ubezpieczeniowi	4	100%	0	0%	4
Kucharze	5	100%	0	0%	5
Fryzjerzy	5	100%	0	0%	5
Kosmetyczki i pokrewni	5	100%	0	0%	5
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	12	100%	0	0%	12
Mechanicy pojazdów samochodowych	6	100%	0	0%	6

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów nie wymaga od pracowników znajomości pakietu MS Office. Jego znajomość zaś wymagana jest głównie od doradców finansowych i inwestycyjnych (w stopniu dobrym) oraz agentów ubezpieczeniowych (w stopniu dobrym) (*tabela 15*).

Podobnie sytuacja przedstawia się w odniesieniu do znajomości specjalistycznych programów. W większości respondenci, którzy zatrudniają pracowników w zawodach kluczowych zadeklarowali, że nie wymagają od nich znajomości specjalistycznych programów. Ich znajomości, w głównej mierze, badani oczekują od doradców finansowych i inwestycyjnych (w stopniu dobrym) oraz agentów ubezpieczeniowych (w stopniu dobrym) (*tabela 16*).

Znajomość języka obcego również przez większość przedsiębiorców nie jest wymagana. Rozkład odpowiedzi przedstawia *tabela 17*.

TABELA 15. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	7	58,3%	2	16,7%	3	25%	0	0%	0	0%	12
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	50%	1	16,7%	1	16,7%	1	16,7%	0	0%	6
Kucharze	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Kosmetyczki i pokrewni	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Doradcy finansowi i inwestycyjni	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	4
Agenci ubezpieczeniowi	2	50%	0	0%	2	50%	0	0%	0	0%	4
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 16. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	7	58,3%	1	8,3%	3	25%	1	8,3%	0	0%	12
Mechanicy pojazdów samochodowych	4	66,7%	0	0%	0	0%	2	33,3%	0	0%	6
Kucharze	4	80%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Kosmetyczki i pokrewni	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Doradcy finansowi i inwestycyjni	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	4
Agenci ubezpieczeniowi	2	50%	0	0%	2	50%	0	0%	0	0%	4
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 17. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	6	50%	3	25%	3	25%	0	0%	0	0%	12
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	50%	1	16,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	6
Kucharze	3	60%	0	0%	1	20%	1	20%	0	0%	5
Fryzjerzy	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Kosmetyczki i pokrewni	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Doradcy finansowi i inwestycyjni	1	25%	1	25%	1	25%	1	25%	0	0%	4
Agenci ubezpieczeniowi	3	75%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	4
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

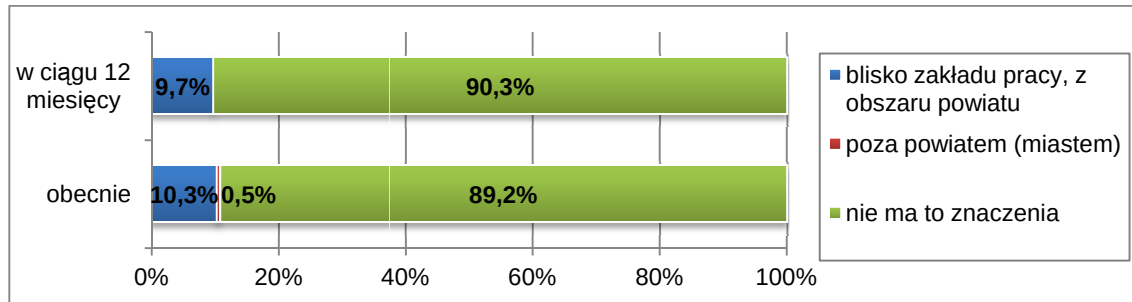
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem większości respondentów (około 90%) miejsce zamieszkania pracowników nie ma znaczenia ani obecnie, ani w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Około 10% badanych zadeklarowało, że pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy (rysunek 19).

RYСУNEK 19. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

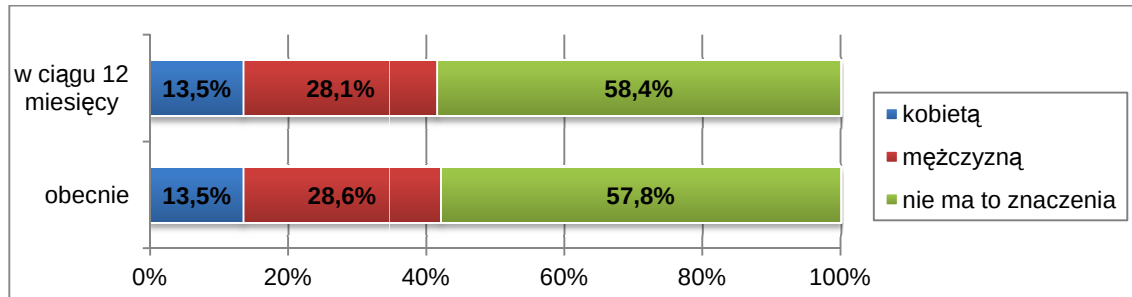

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla większości zachodniopomorskich pracodawców również nie mają znaczenia takie cechy jak płeć. Jednakże wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, częściej pojawiały się odpowiedzi, iż z punktu widzenia kluczowego zawodu firmy, lepiej jest gdy pracownik jest mężczyzną. W ten sposób odpowiedziało ponad 28% respondentów (rysunek 20).

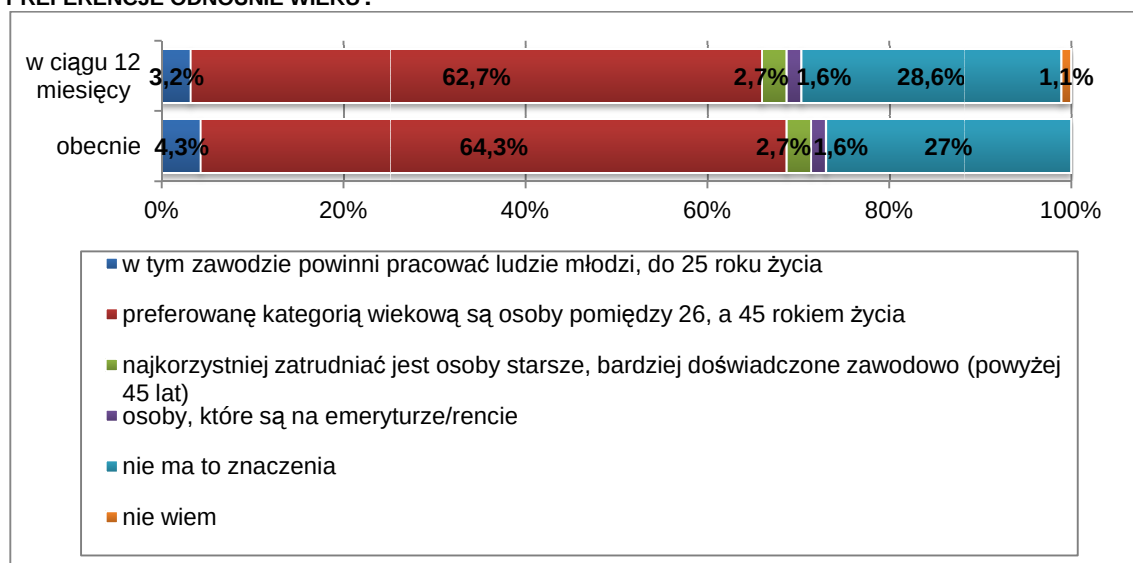
Przeprowadzone badania wykazały natomiast, że w opinii pracodawców istotny jest wiek pracownika. Przedsiębiorcy, dla których wiek pracownika jest ważny, najczęściej wskazywali, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26, a 45 rokiem życia (rysunek 21).

RYСУNEK 20. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIEJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

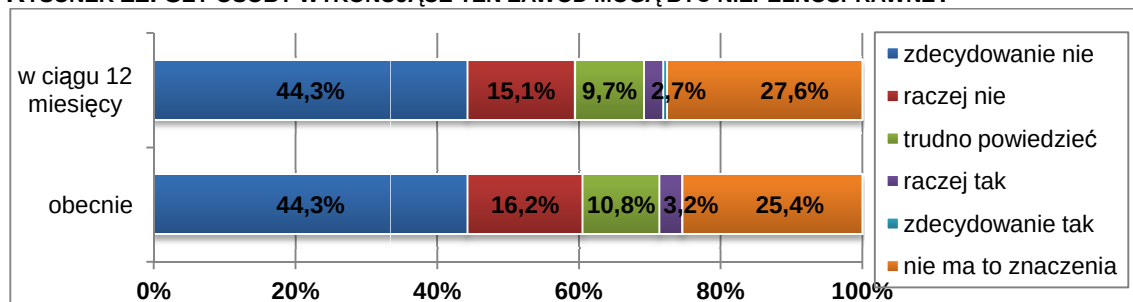
RYСУNEK 21. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym. Zdecydowana większość z nich zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie. Wyniki badań pokazują również, iż badani nie planują w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe (ponad 44% „zdecydowanie nie” oraz ponad 15% „raczej nie”) (rysunek 22).

RYСУNEK 22. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

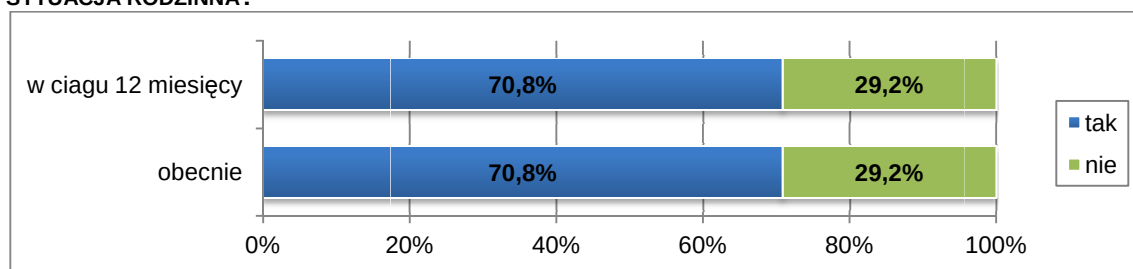

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W kolejnej części badania, przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, czy w wykonywaniu zawodów kluczowych w ich firmach lepiej będzie, gdy pracownicy będą mieli ustabilizowaną sytuację rodzinną.

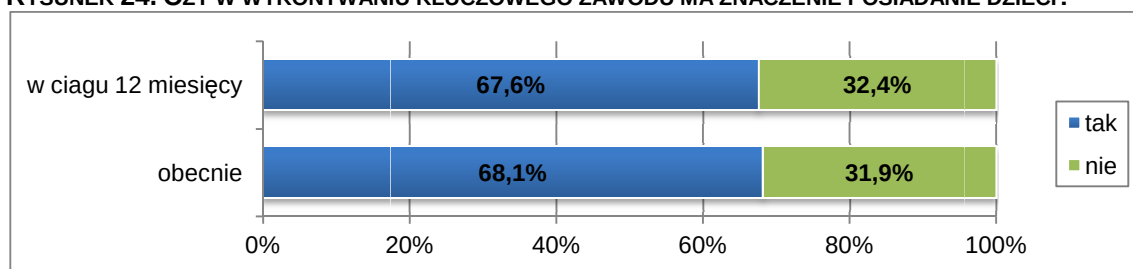
Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż zdania na ten temat są podzielone. Mimo to, można zauważyć, iż większy odsetek uważa, iż ustabilizowana sytuacja rodzinna (małżeństwo, stały związek) oraz posiadanie dzieci są istotne w wykonywaniu zawodów kluczowych (rysunek 23 i 24).

RYСУNEK 23. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

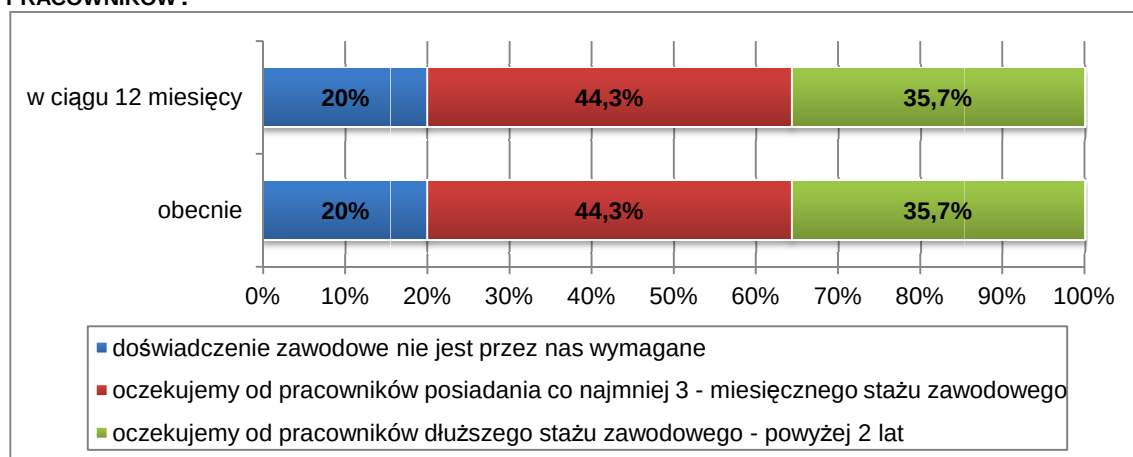
RYСУNEK 24. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejną kwestią poruszoną podczas badania były oczekiwania pracodawców odnośnie doświadczenia zawodowego pracowników. Analiza materiału badawczego wykazała, iż 1/5 pracodawców nie wymaga doświadczenia zawodowego, jednakże największy odsetek respondentów wymaga posiadania co najmniej 3 miesięcznego stażu zawodowego (około 44%) (rysunek 25).

RYСУNEK 25. JAKIEGO DOŚWIADCZENIE ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

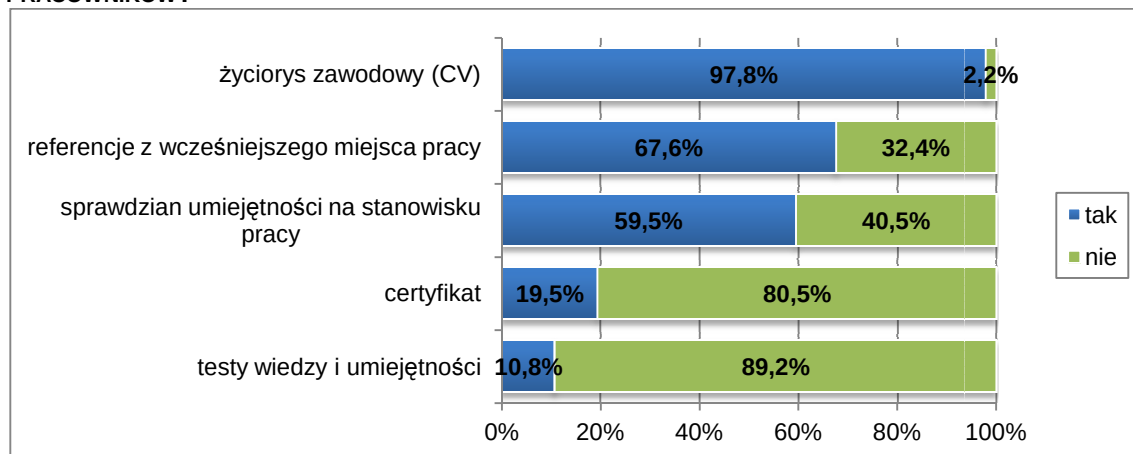
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy najczęściej sprawdzają kwalifikacje swoich pracowników, wykorzystując w tym celu życiorys zawodowy kandydata. Jest to najbardziej popularny sposób wstępnej weryfikacji potencjalnych pracowników, na który wskazało 97,8% respondentów. Mimo to, sposób ten nie został uznany

za najbardziej skuteczny wśród wszystkich stosowanych przez pracodawców metod.

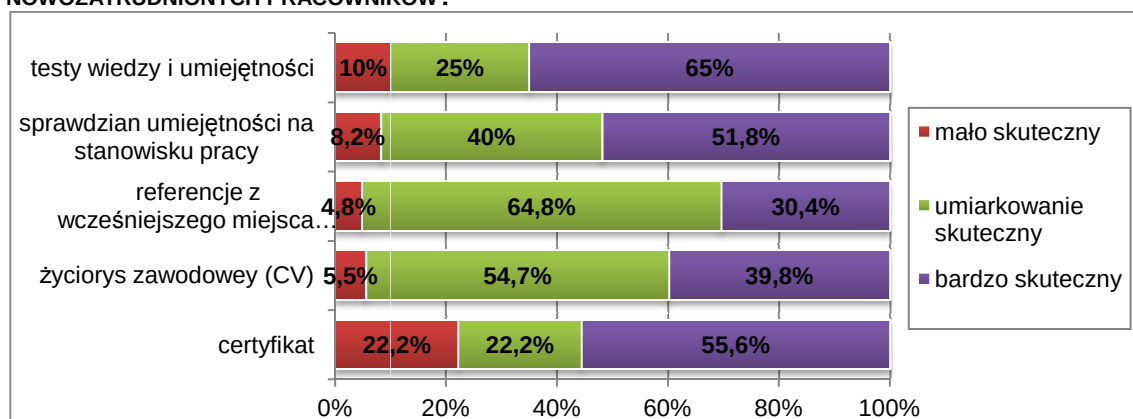
Test wiedzy i umiejętności stosowane są w 10,8% badanych firm. Mimo, że wskazań tej metody jest niewiele, została ona uznana za najbardziej skuteczną (rysunki 26 i 27).

RYСУNEK 26. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 27. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSOBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

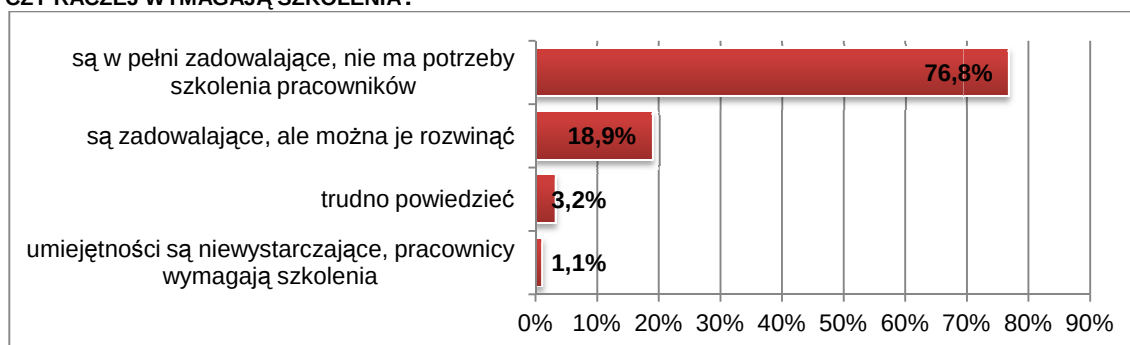
6. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników badanych firm

Kolejna część skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Pytania posłużyły do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ♦ Jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ♦ Jakim zdaniem pracowników są ich potrzeby szkoleniowe?
- ♦ Jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W odczuciu 76,8% respondentów, kwalifikacje pracowników, są w pełni zadowalające, tak więc nie ma potrzeby szkolenia osób zatrudnionych w badanych firmach. Jednocześnie 18,9% uważa, iż mimo, że kwalifikacje pracowników są zadowalające, można je rozwinąć (rysunek 28).

RYСУNEK 28. CZY W PANA/I ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zadowolenia łobeskich pracodawców z kwalifikacji pracowników pod względem branż, w ramach których działają badane przedsiębiorstwa, nie wykazała znaczących zależności. Zdecydowana większość respondentów jest zadowolona z kwalifikacji posiadanych przez pracowników i uważają, że nie ma potrzeby ich doszkalać. Większość przedsiębiorców, którzy wskazali, że są zadowoleni z kwalifikacji swoich pracowników, jednak można by je było rozwinąć, najczęściej działa w branżach: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) (tabela 18).

Jeśli zaś chodzi o zawody kluczowe dla powiatu łobeskiego, to analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w większości opinii badanych pracodawców również kwalifikacje osób w nich zatrudnionych są zadowalające i nie wymagają dodatkowego szkolenia, bądź są zadowalające, ale można by było je rozwinąć (tabela 19).

TABELA 18. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM BRANŻ

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4
C-przetwórstwo przemysłowe	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	3
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	3
F-budownictwo	16	88,9%	1	5,6%	1	5,6%	0	0%	18
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	24	80%	4	13,3%	0	0%	2	6,7%	30
H-transport i gospodarka magazynowa	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	14	82,4%	2	11,8%	0	0%	1	5,9%	17
J-informacja i komunikacja	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	66,7%	5	33,3%	0	0%	0	0%	15
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	0	0%	3
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1

N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	66,7%	1	33,3%	0	0%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	7	70%	2	20%	0	0%	1	10%	10
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	75%	3	25%	0	0%	0	0%	12
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	40%	3	60%	0	0%	0	0%	5
S-pozostała działalność usługowa	37	75,5%	9	18,4%	1	2%	2	4,1%	49
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	3

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 19. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	10	83,3%	1	8,3%	0	0%	1	8,3%	12
Mechanicy pojazdów samochodowych	5	83,3%	0	0%	0	0%	1	16,7%	6
Kucharze	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	2	40%	3	60%	0	0%	0	0%	5
Kosmetyczki i pokrewni	2	40%	2	40%	0	0%	1	20%	5
Doradcy finansowi i inwestycyjni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4
Agenci ubezpieczeniowi	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	4
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ci przedsiębiorcy, którzy zgłaszali, że pracownicy zatrudnieni w ich firmach powinni rozwijać swoje umiejętności, zostali poproszeni o wskazanie jakich kwalifikacji im brakuje.

Najczęściej pracodawcy wskazywali, iż pracownikom brakuje znajomości najnowszych technologii (20,9%). 16,3% uznało, że pracownikom brakuje zaangażowania w wykonywaną pracę. Rozkład wszystkich odpowiedzi przedstawia *tabela 20*.

TABELA 20. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

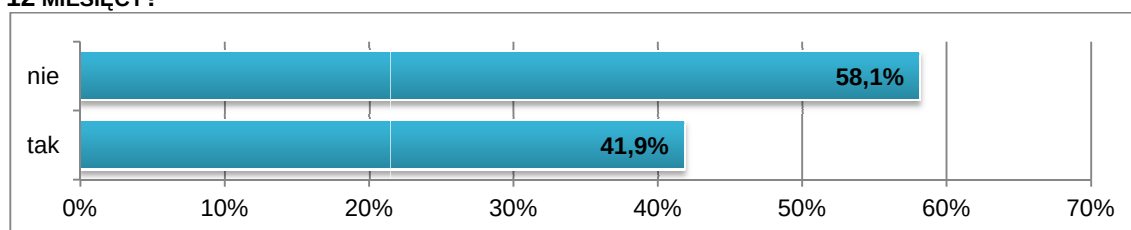
	n	%
Brak znajomości najnowszych technologii	9	20,9%
Nie brakuje, ale można rozwijać	9	20,9%
Brak zaangażowania w wykonywaną pracę	7	16,3%
Brak umiejętności profesjonalnej obsługi klienta	6	14%
Brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń	4	9,3%
Brak znajomości przepisów bhp	2	4,7%
Brak aktualnej wiedzy na temat prawa i konkretnych przepisów dotyczących branży	1	2,3%
Brak chęci do podnoszenia swojej wiedzy	1	2,3%
Brak specjalistycznych uprawnień potrzebnych w danej branży	1	2,3%
Brak umiejętności manualnych	1	2,3%
Brak wiedzy na temat danej branży	1	2,3%
Brak znajomości języków obcych	1	2,3%
Brak umiejętności wykorzystywania zdolności interpersonalnych	1	2,3%
Niewielkie zainteresowanie podnoszeniem wiedzy na temat nowych produktów w branży	1	2,3%
Problem z redagowaniem pism urzędowych	1	2,3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród ogółu badanych przedsiębiorstw, 41,9% zadeklarowało iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy te na szkolenia wysłały około 45 osób.

RYSUNEK 29. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej ze szkolnictwem (22,2%). Kolejnymi, często wskazywanymi były szkolenia branżowe - fryzjerstwo, szkolenia podwyższające kwalifikacje zawodowe (po 16,7% wskazań). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia *tabela 21*.

TABELA 21. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

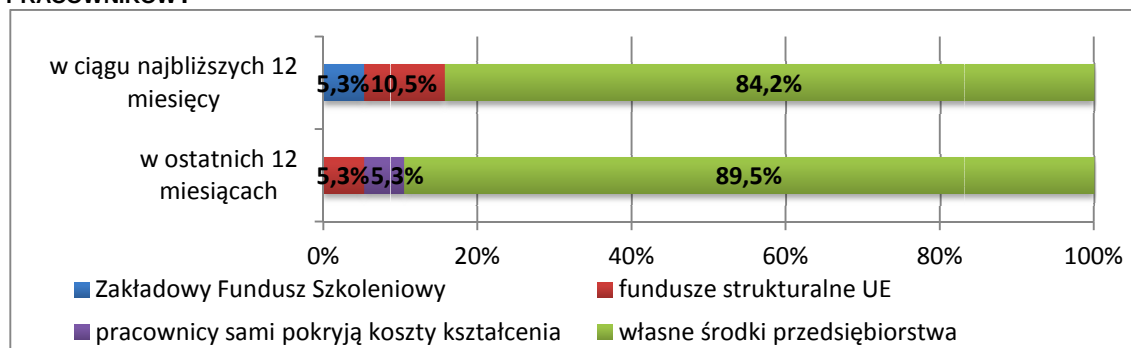
	n	%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	4	22,2%
Podwyższanie kwalifikacji zawodowych	3	16,7%
Szkolenie branżowe - fryzjerstwo	3	16,7%
Szkolenia produktowe	2	11,1%
Szkolenie branżowe - bankowość	2	11,1%
Szkolenie branżowe - ubezpieczenia	2	11,1%
Menadżerskie	1	5,6%
Obsługa klienta	1	5,6%
Szkolenie BHP	1	5,6%
Szkolenie branżowe - budownictwo	1	5,6%
Szkolenie branżowe - kosmetyka	1	5,6%
Szkolenie branżowe - księgowość	1	5,6%
Szkolenie branżowe - montaż urządzeń	1	5,6%
Szkolenie branżowe - nieruchomości	1	5,6%
Terapia zajęciowa	1	5,6%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia dotychczas organizowane, jak i te planowane najczęściej finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa (*rysunek 30*). Część pracodawców koszty szkoleń pokrywa za pośrednictwem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

RYСУNEK 30. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

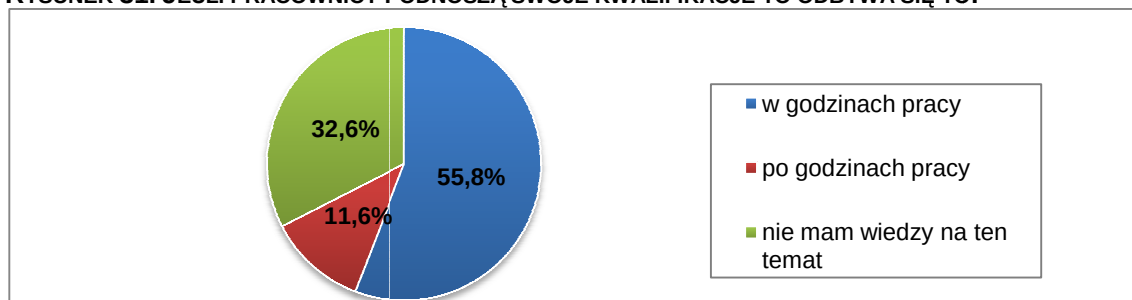

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się w godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziało 55,8% przedstawicieli badanych firm (rysunek 31).

RYСУNEK 31. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SWOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

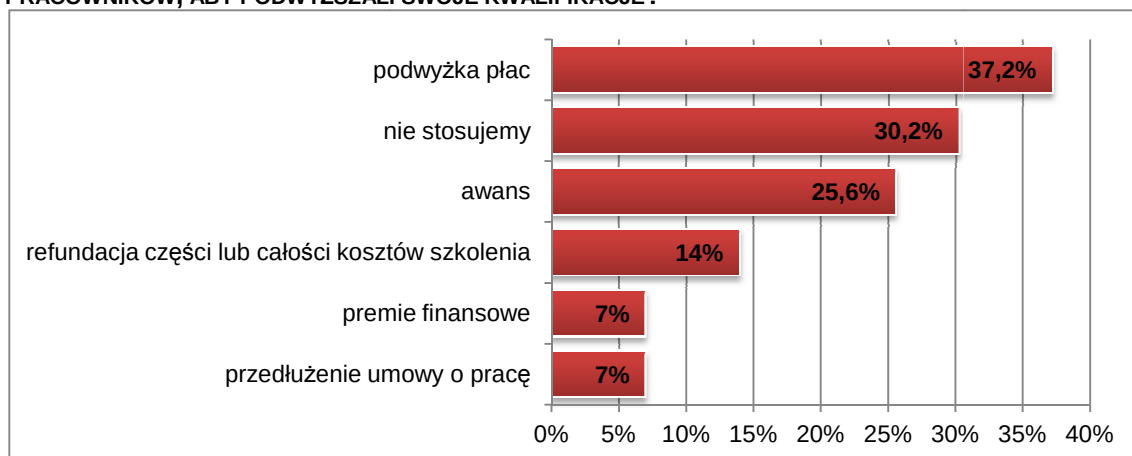
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość z przedsiębiorców stosuje metody zachęty w stosunku do pracowników, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Najczęściej są to:

- ◆ podwyżka płac (37,2%),
- ◆ awans (25,6%) (rysunek 507).

RYСУNEK 32. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SWOJE KWALIFIKACJE?

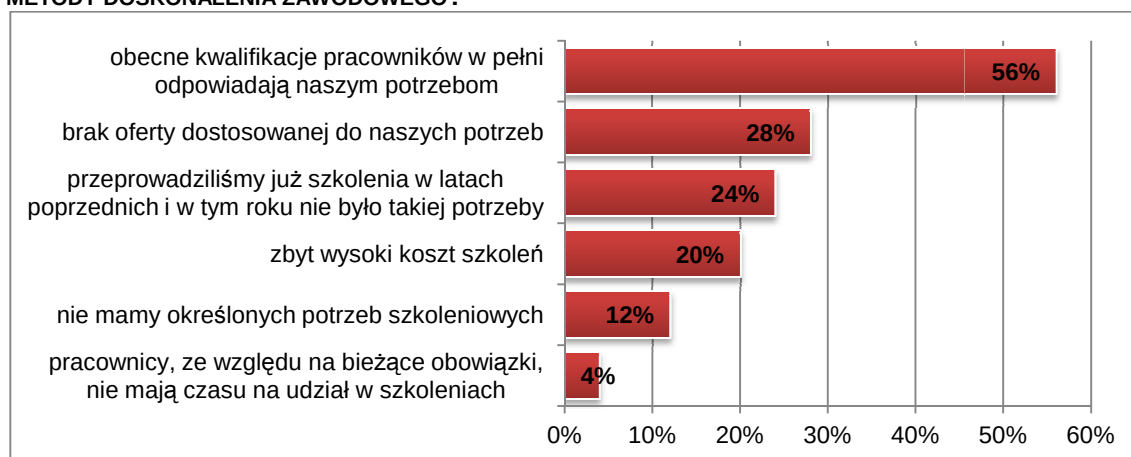
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Najczęściej pracodawcy wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż obecne kwalifikacje pracowników w pełni odpowiadają ich potrzebom (56%) (rysunek 508).

RYСУNEK 33. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

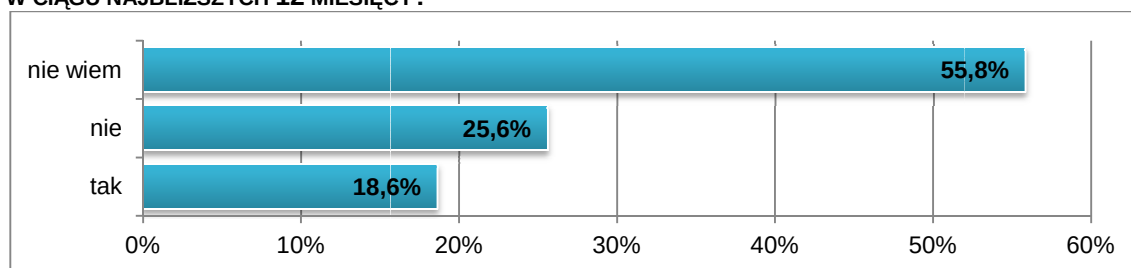

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród wszystkich przedstawicieli badanych firm tylko 18,6% zamierza w ciągu najbliższych 12 miesięcy skierować swych pracowników na szkolenia. Jednocześnie ponad połowa, na dzień prowadzenia badania, nie jest w stanie określić, czy podejmie się tego przedsięwzięcia (rysunek 34). Z badania wynika, iż przedsiębiorcy, których działalność gospodarcza uznana została za wiodącą, zadeklarowali, iż w najbliższym czasie skierują na szkolenia około 15 pracowników.

RYСУNEK 34. CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tabela 22 przedstawia tematykę szkoleń, na które będą kierowani pracownicy z badanych firm w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

TABELA 22. JAKA BĘDZIE TEMATYKA PLANOWANYCH SZKOLEŃ?

	n	%
Szkolenie branżowe - medyczne	2	25%
Księgowość i kadry	1	12,5%
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	1	12,5%
Profesjonalna obsługa klienta	1	12,5%

Szkolenia branżowe - farmacja	1	12,5%
Szkolenia branżowe - ubezpieczenia	1	12,5%
Szkolenia specjalistyczne	1	12,5%
Szkolenie branżowe - mechanika pojazdowa	1	12,5%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	1	12,5%
Szkolenie branżowe - transport	1	12,5%
Trudno powiedzieć	1	12,5%

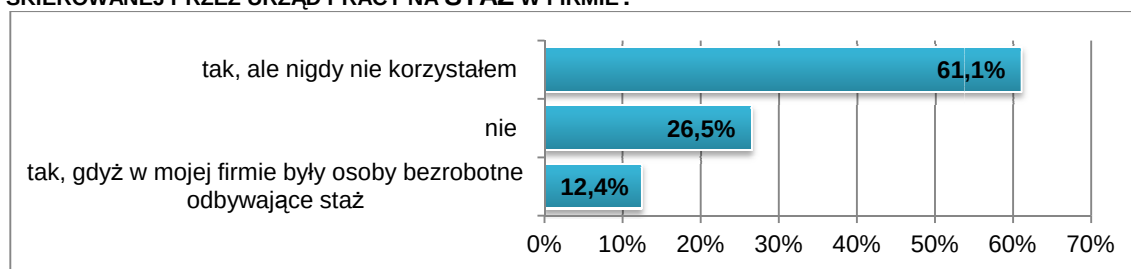
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zamierzają skierować pracowników na szkolenie w ciągu najbliższych 12 miesięcy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

7. Możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma aż 73,5% pracodawców. Wśród nich jednak tylko 12,4% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 35).

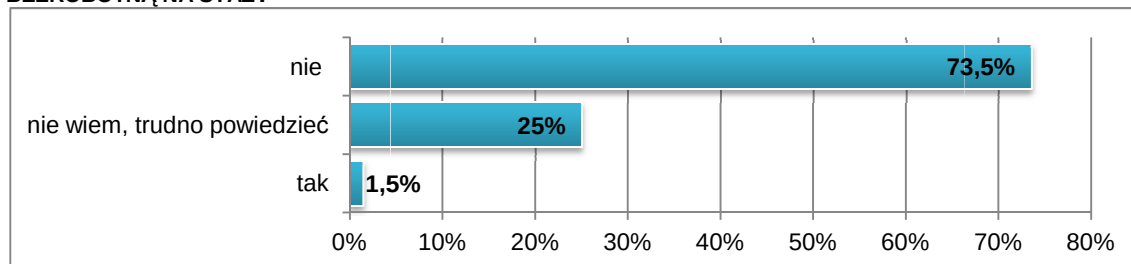
RYСУNEK 35. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej, tylko 1,5% w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje przyjąć osobę bezrobotną na staż zawodowy. Planuje się zatem przyjąć około 2 osób (na stanowisko nauczyciela i sprzątacza). 1/4 badanych nie podjęła jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 36, tabela 23).

RYСУNEK 36. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 23. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

	n	%
Nauczyciel	1	50%
Sprzątac	1	50%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tylko jeden z badanych pracodawców wśród potencjalnych stażystów preferuje osobę posiadającą doświadczenie(tabela 24).

TABELA 24. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

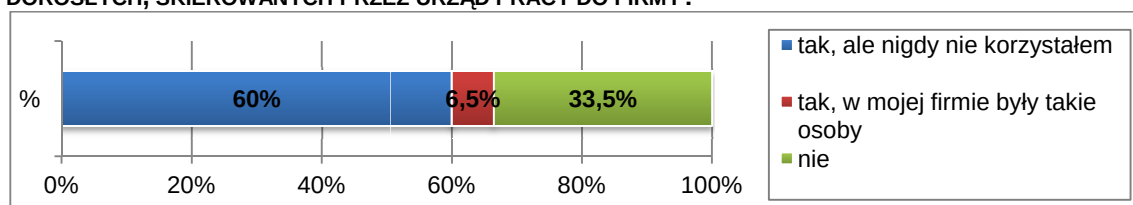
	n	%
Doświadczenie	1	100%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców (66,5%) zadeklarowało również, iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjmowania osób bezrobotnych skierowanych przez urząd pracy, w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, z czego jedynie 6,5% skorzystało z tej możliwości (rysunek 37).

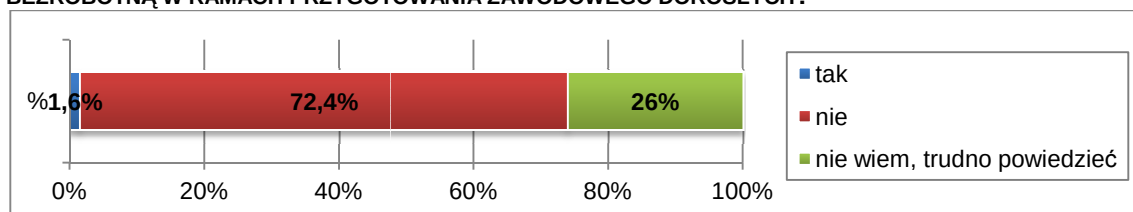
RYSUNEK 37. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż pracodawcy w większości nie są zainteresowani przyjmowaniem osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. W ten sposób odpowiedziało ponad 70% respondentów. Jedynie 1,6% ma w planach skorzystanie z tej możliwości (rysunek 38).

RYSUNEK 38. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż pracodawcy planują przyjąć 2 osoby bezrobotne w ramach przygotowania zawodowego dorosłych (na stanowiska kosmetyczki i pracownika ogólnobudowlanego) (tabela 25).

TABELA 25. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Kosmetyczka	1	50%
Pracownik ogólnobudowlany	1	50%

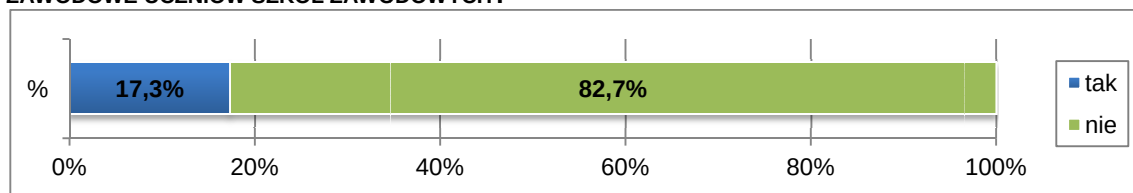
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

8. Praktyki zawodowe uczniów szkół zawodowych

Wśród ogółu badanych pracodawców ciągu ostatnich 5 lat jedynie 17,3% organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (rysunek 39).

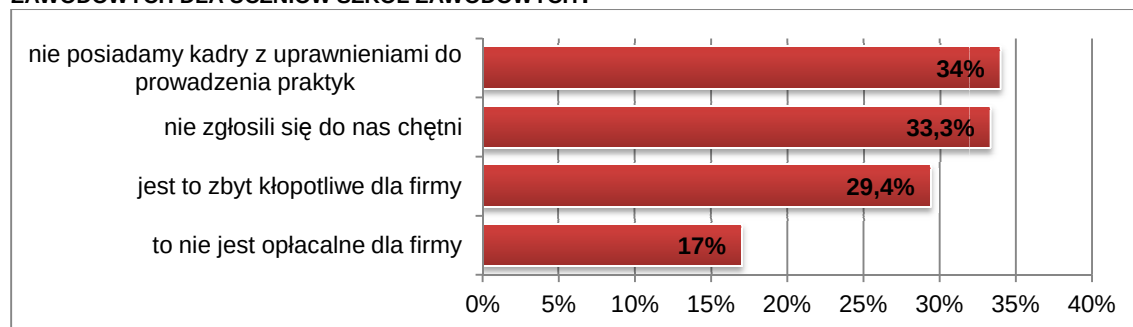
RYСУNEK 39. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęstszą przyczyną nieorganizowania praktyk zawodowych w opinii respondentów jest fakt, iż nie posiadają oni kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (34% wskazań). Część przedsiębiorców nie podejmowała takiej działalności, ze względu na to, iż nikt chętny się nie zgłaszał (33,3%). Pozostałe osoby uważają, iż praktyki zawodowe są dla firm nieopłacalne (17%), bądź kłopotliwe (29,4%) (rysunek 40).

RYСУNEK 40. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: fryzjer, kucharz, kosmetyczka, mechanik, kelner. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 26.

TABELA 26. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Fryzjer	7	21,9%
Kucharz	7	21,9%
Kosmetyczka	5	15,6%
Mechanik	4	12,5%
Kelner	3	9,4%
Krawiec	2	6,3%
Nauczyciel	2	6,3%
Piekarz	2	6,3%
Cukiernik	2	6,3%
Elektryk	1	3,1%
Fizjoterapeuta	1	3,1%
Kasjer/sprzedawca	1	3,1%
Lakiernik	1	3,1%
Ratownik	1	3,1%
Recepcjonista	1	3,1%
Stolarz	1	3,1%
Strażak	1	3,1%
Szewc	1	3,1%
Ślusarz	1	3,1%
Blacharz	1	3,1%
Lekarz	1	3,1%
Pedagog	1	3,1%

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź*

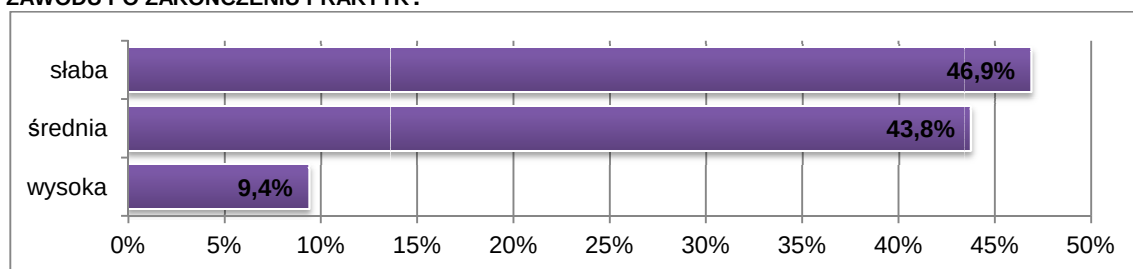
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców znaczna część (46,9%) słabo ocenia praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk. Podobnie ocenione zostało przygotowanie teoretyczne uczniów (rysunek 41).

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 2,63, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 2,69¹.

¹na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

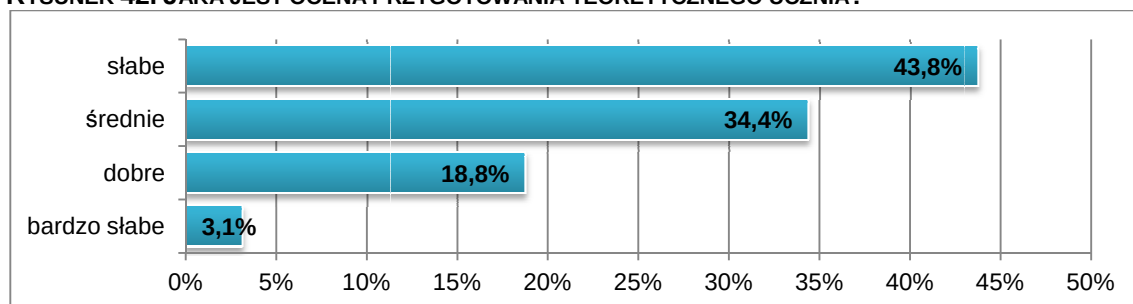
RYСУNEK 41. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 42. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w powiecie łobeskim w większości badanych przedsiębiorstwach nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy częściej planują zwiększenie zatrudniania, niż redukcję etatów,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć :
 - sprzedawcy sklepowi (ekspedienty),
 - fryzjerzy,
 - kosmetyczki i pokrewni,
 - kucharze,
 - mechanicy pojazdów samochodowych,
 - doradcy finansowi i inwestycyjni,
- ◆ w większości łobeskich firm oczekuje się od pracowników wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego,
- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:
 - terminowa realizacja zaplanowanych działań,
 - jasne przekazywanie myśli,

- łatwość nawiązywania kontaktów ze współpracownikami, czy klientami,
 - współpraca w grupie,
 - łatwość nawiązywania kontaktów,
 - komunikatywność,
 - predyspozycje związane z obsługą klienta.
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:
- zaangażowanie,
 - samodyscyplina,
 - odpowiedzialność,
 - uczciwość,
 - solidność,
 - rzetelność,
 - skrupulatność,
 - dokładność,
 - lojalność wobec firmy,
 - punktualność,
- ◆ przedstawiciele łobeskich firm w większości zadeklarowali, iż nie ma znaczenie miejsce zamieszkania pracowników. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest o profilu działalności danej firmy – w badanych firmach płeć pracownika albo nie ma znaczenia, bądź preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Biorąc pod uwagę oczekiwania pracodawców odnośnie wieku pracowników to preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych ma znaczenie ustabilizowana sytuacja rodzinna oraz posiadanie dzieci,
- ◆ w większości badanych firm pracodawcy oczekują aby potencjalni pracownicy posiadali co najmniej 3 – miesięczny staż zawodowy,
- ◆ łobescy pracodawcy w większości są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników, choć pojawiały się opinie, iż można by było je rozwinąć,
- ◆ większość przedsiębiorców z badanego powiatu zadeklarowało, iż w ciągu ostatniego roku nie kierowali swych pracowników na szkolenia, co wynika z faktu, iż uważają oni że kwalifikacje pracowników są na tyle zadowalające, że nie wymagają doszkolenia,
- ◆ większość pracodawców, mimo iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości . Ponadto badanie wykazało, iż w większości łobeskich firm nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, czego głównym powodem w opinii pracodawców jest brak odpowiedniej kadry posiadającej uprawnienia do prowadzenia praktyk zawodowych.

Przeprowadzone badanie i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w powiecie łobeskim pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	<i>Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami</i> w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	<i>Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych</i> jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.
3.	<i>Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców</i> , bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	<i>Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie</i> , w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).
5.	<i>Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków pracy</i> , w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.